

Vähem tasuta haridust

Tulevastele tudengitele on hea uudis see, et kõrghariduse rahastamist arutanud valitsus loobus üldise õppemaksu kehtestamise mõttest. Halb uudis on aga see, et tasuta õppekohti ja ülikoole jääb vähemaks. Riigitellimuse vähenedes tahab valitsus ühe üliõpilase koolitamiseks rohkem raha kulutada, et kindlustada kvaliteetsemat kõrgharidust.

Tegelikult on riigi rahastatavate õppekohtade arv populaarsematel erialadel nagu majandus ja juura aasta-aastalt vähenenud. Kõrghariduse kvaliteet ei ole aga paranenud. Isegi kui valitsus suudab lõpuni vastu seista kõrgkoolide tugevale survele ning vähendab 2002. aastaks riigi rahastatavate õppekohtade arvu veel kolmandiku võrra, ei pruugi see muuta tänast olukorda, kus õppijate arv kasvab tempokamalt kui ülikoolide võimalused neile head haridust anda.

Nimelt avavad avalikud ülikoolid riigitellimuse vähenedes järjest uusi tasulisi õppekohti, rahuldades nii üha kasvavat nõudlust kõrghariduse järele. Tasuline

► **Paljudele noortele tähendab riigitellimuse vähenemine siiski õppemaksu kehtestamist.**

õpe võiks muidugi olla hea võimalus õppe- ja teadustööks lisaraha teenida. Praegu on aga pigem nii, et ülikoolid müüvad õppekohti liiga odavalt ning kasutavad ka tasuliste tudengi-

te õpetamiseks niigi nappivat riigi raha.

Seega, kui riik vähendab tellimust ja maksab väiksema arvu tudengite koolitamiseks rohkem raha, hajub see kõrgkoolis ikka tasuliste ja tasuta õppekohtade vahele ära ning hariduse kvaliteet ei parane.

Kvaliteedi paranemist võib loota, kui riik esitab koolitustellimuse ainult tulemuslikele ülikoolidele, sidudes rahastamise näiteks kaitstud magistrikraadidega. Ülikoolide rahastamine nende töö tulemuste – tudengite edasijõudmise, sooritatud eksamite, lõpetajate arvu vms järgi on uueks suunaks ka mujal Euroopas.

Mõtte teostamiseks tuleb aga paika panna senisest rangemad tasemenõuded, mis kehtivad ühtmoodi nii tasuta kui tasulistel õppekohtadel õppijaile. Samuti tuleks luua tõhus ja erapoolik kvaliteedi kontroll. Praegu erineb kahjuks magistrikraadi väärtus mitte ainult ülikooliti, vaid ka ühe ülikooli sees.

Paljudele noortele tähendab valitsuse otsus riigitellimust vähendada siiski õppemaksu kehtestamist. Kui täna õpib kolmandik avalike ülikoolide tudengitest tasulistel kohtadel, siis paari aasta pärast ilmselt pooled.